

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **I.**, právne zastúpeného **J.**, proti žalovanému: **K.**, právne zastúpenému **J.**, v konaní **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Košice II. pod sp. zn. 35Cb/7/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. augusta 2013 č. k. 4Cob/68/2012-310, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. augusta 2013 č. k. 4Cob/68/2012-310 **z r u š u j e a** vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice II. medzitýmnym rozsudkom zo dňa 05. 03. 2012 č. k. 35Cb/7/2005-284 vyslovil, že nárok žalobcu na náhradu škody z titulu odstúpenia od zmluvy o dielo č. 7015/95 žalovaným listom zo dňa 12. 08. 1996 je daný. Súčasne uviedol, že o trovách konania bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí. Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II. pod sp. zn. 35Cb/26/1998 uplatnil B. proti I. nárok na vrátenie poskytnutej zálohy podľa zmluvy o dielo, ktorú účastníci konania uzavreli 25. 05. 1995. V tomto konaní žalovaný I. podal vzájomný návrh a žiadal, aby mu B. zaplatil 996 815 Sk s príslušenstvom. B. vzal svoju žalobu o zaplatenie 500 000 Sk s príslušenstvom späť pre zamietnutie návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok I.

pre nedostatok majetku. Súd prvého stupňa konanie o zaplatenie 500 000 Sk s príslušenstvom zastavil a vzájomný návrh I. vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 35Cb/7/2005.

Po vykonanom dokazovaní súd prvého stupňa zistil, že účastníci konania uzavreli dňa 25. 05. 1995 zmluvu o dielo č. 7015/95, ktorej predmetom bolo zhotovenie podkrovných bytov v domoch na U. podľa projektovej dokumentácie zhotovenej na základe zadania B. ako objednávateľa diela. Žalobca ako zhotoviteľ uzavrel dňa 17. 05. 1995 s I. zmluvu o dielo č. 6/95 o dodávke projektových prác. Podľa článku IV zmluvy o dielo účastníkov konania mal zhotoviteľ zabezpečiť obstaranie rozhodnutí potrebných pre stavebné konanie a vydanie stavebného povolenia. O. dňa 30. 04. 1996 v konaní č. ÚRaSSS-212-2/96-Za prerušil konanie vo veci navrhovateľa B. o vydanie územného rozhodnutia pre stavbu podkrovných bytov na U. a uložil B., aby v lehote 60 dní doplnil potrebné listiny. Na jednaní B. so zástupcami dodávateľských firiem podkrovných bytov, ktoré sa uskutočnilo 14. 05. 1996 zástupca žalobcu informoval o prerušení konania K. Žalovaný mal záujem ukončiť zmluvu so žalobcom dohodou, jeho návrh však žalobca neakceptoval. Následne listom z 27. 06. 1996 žalovaný vyzval žalobcu na predloženie platného stavebného povolenia a kompletnej projektovej dokumentácie do 05. 07. 1996 a vyzval ho na vyjadrenie, či súhlasí s dokončením podkrovných bytov z vlastných prostriedkov. Podaním zo dňa 12. 08. 1996 žalovaný od zmluvy o dielo odstúpil pre podstatné porušenie zmluvných povinností a pre nezapočatie prác, na ktoré žalobca prevzal zálohu. K. v konaní sp. zn. ŽP-212/96/10/96-Za rozhodnutím z 11. 09. 1996 konanie vo veci navrhovateľa B. o vydanie územného rozhodnutia pre stavbu podkrovných bytov na U. v K. zastavil.

Súd prvého stupňa vec právne posúdil podľa § 344, § 349 ods. 1, § 351 ods. 1, § 373 a § 376 Obchodného zákonníka a pri posudzovaní základu žalobcom uplatneného nároku vychádzal najmä z odstúpenia od zmluvy o dielo právnym predchodcom žalovaného listom z 12. 08. 1996. S poukazom na výpovede svedkov a uznesenie mestského zastupiteľstva o zastavení realizácie projektu výstavby bytov mal za to, že odstúpenie od zmluvy bolo zo strany právneho predchodcu žalovaného účelové, v snahe zbaviť sa plnenia zmluvných povinností z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov Mesta K. Zdôraznil, že o zámere právneho predchodcu žalovaného svedčí aj obsah zápisnice z jednania s dodávateľskými firmami dňa 14. 05. 1996, jednania o možnostiach financovania výstavby dodávateľmi a tiež návrh dohody o zániku zmluvy o dielo. Súd prvého stupňa poukázal na to, že za tohto stavu vyzval právny predchodca žalovaného žalobcu listom zo dňa 27. 06. 1996

na predloženie stavebného povolenia, hoci vedel, že príslušný stavebný úrad prerušil stavebné konanie a pred rozhodnutím stavebného úradu listom zo dňa 12. 08. 1996 od zmluvy odstúpil. Nemohol pritom vedieť, či žalobca svoju povinnosť zabezpečiť stavebné povolenie splní alebo nesplní, pričom lehota na zabezpečenie stavebného povolenia nebola zmluvne dohodnutá. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd prvého stupňa uzavrel, že neboli splnené zákonné ani zmluvné podmienky na odstúpenie od zmluvy a ak právny predchodca žalovaného od zmluvy odstúpil, konal protiprávne. Konaním právneho predchodcu žalovaného vznikla žalobcovi škoda, ktorá súvisí s vynaložením nákladov potrebných na realizáciu plánovanej stavby a ušlý zisk. Základ nároku žalobcu na náhradu škody považoval súd prvého stupňa za dôvodný a žalobe čo do základu vyhovel medzitýmnym rozsudkom, vzhľadom na rozsiahle dokazovanie výšky škody. Námietku premlčania vznesenú žalovaným súd prvého stupňa nepovažoval za dôvodnú, pretože k odstúpeniu od zmluvy došlo 12. 08. 1996 a žalobca uplatnil nárok na náhradu škody na súde vzájomným návrhom v konaní sp. zn. 35Cb/26/1998 dňa 10. 08. 2000, teda v štvorročnej premlčacej lehote podľa § 397 Obchodného zákonníka.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach, ako súd odvolací, napadnutým rozhodnutím zo dňa 27. 08. 2013 č. k. 4Cob/68/2012-310 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Odvolací súd poukázal na § 373 Obchodného zákonníka a uviedol, že v danej veci žalovaný ako objednávateľ odstúpil podľa § 344 Obchodného zákonníka od zmluvy o dielo uzavretej so žalobcom pre podstatné porušenie zmluvných povinností, pretože aj napriek opakovanej výzve nezapočal práce, na ktoré prevzal zálohu. Žalobca v konaní nepoprel, že odstúpenie od zmluvy prevzal, vzal ho na vedomie a platnosť odstúpenia od zmluvy nenapadol na súde samostatnou žalobou. V konaní však spochybňoval dôvodnosť odstúpenia od zmluvy žalovaným tvrdiac, že z jeho strany nedošlo k porušeniu zmluvných povinností, preto mal súd prvého stupňa ako prejudiciálnu otázku posúdiť, či žalovaný platne odstúpil od zmluvy.

V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že v zmluve o dielo si účastníci konania nedohodli dokedy má žalobca ako zhotoviteľ dielo ukončiť, dohodli si len lehotu na ukončenie etáp (podkrovných bytov na jednotlivých obytných domoch) od vydania stavebného povolenia. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca informoval žalovaného aj písomne o postupe pri vybavovaní stavebného povolenia (list zo 04. 10. 1995). V rozhodnutí zo dňa 30. 04. 1996 O. uviedol, že dňa 01. 04. 1996 žalovaný ako stavebník (§ 58 zákona č. 50/1976

Zb. o stavebnom poriadku) podal žiadosť o vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby pre podkrovné byty na U. Týmto rozhodnutím stavebný úrad prerušil konanie na 60 dní, pretože stavebník nepredložil všetky potrebné doklady a súčasne označil dokumenty, ktoré má v tejto lehote doložiť s upozornením, že inak stavebné konanie zastaví. Odvolací súd považoval za potrebné zdôrazniť, že povinnosť doložiť potrebné dokumenty pre vydanie stavebného povolenia vyplývala z rozhodnutia stavebného úradu pre žalovaného ako stavebníka. Žalovaný totiž nesplnomocnil žalobcu, aby ho zastupoval v konaní pred stavebným úradom tak ako splnomocnil spoločnosť P. v konaní o vydanie stavebného povolenia na stavby - Nadstavba bytového domu a parkoviska na ul. P. Vo vzťahu k stavebnému úradu teda povinnosť zabezpečiť potrebné dokumenty prináležala žalovanému, preto poskytnutie súčinnosti z jeho strany bolo rozhodujúce aj pre splnenie dohodnutej zmluvnej povinnosti žalobcom. Odvolací súd zdôraznil, že predmetné rozhodnutie stavebného úradu bolo doručené právnomu predchodcovi žalovaného, ktorý vzápätí na deň 14. 05. 1996 zvolal jednanie so zástupcami dodávateľských firiem na podkrovné byty. Niektorí z dodávateľov mali už v tom čase vydané stavebné povolenia a čakali len na odovzdanie staveniska žalovaným. Na tomto jednaní štatutárny zástupca objednávateľa konštatoval, že na základe zmlúv o dielo nebolo plnené, a preto od nich možno odstúpiť. Vyzval dodávateľov, aby mu do 15. 05. 1996 oznámili, či sú ochotní dofinancovať výstavbu podkrovných bytov z vlastných prostriedkov. Následne dňa 07. 06. 1996 žalovaný jednal so žalobcom o ukončení zmluvy o dielo a listom zo dňa 14. 06. 1996 mu zaslal návrh dohody o odstúpení od zmluvy o dielo a majetkovom vyrovnaní. Nesúhlas s takýmto postupom vyjadril žalobca v liste zo dňa 19. 06. 1996 z dôvodu, že pri majetkovom vyrovnaní ukončenej zmluvy sa neprihliada na jeho ušlý zisk. Žalovaný reagoval listom zo dňa 27. 06. 1996, v ktorom vyzval žalobcu na predloženie platného stavebného povolenia a kompletnej projektovej dokumentácie do 05. 07. 1996, súčasne ho oboznámil s uznesením Mestského zastupiteľstva zo dňa 16. 05. 1996, ktoré súhlasilo s výstavbou podkrovných bytov pomocou financovania dodávateľmi výstavby a vyzval žalobcu, aby sa vyjadril k realizácii diela za tejto podmienky.

Podľa odvolacieho súdu samotné odstúpenie od zmluvy nie je porušením zmluvnej povinnosti a z tohto dôvodu nemôže ani jedna zmluvná strana uplatňovať nárok na náhradu škody, pretože odstúpenie od zmluvy je právom účastníka záväzkového vzťahu z dôvodov stanovených v Obchodnom zákonníku, v zmluve, prípadne v inom zákone ukončiť zmluvný vzťah. Ak však došlo k porušeniu zmluvy pred odstúpením od zmluvy, zánik zmluvy

v dôsledku odstúpenia od zmluvy jednou zo zmluvných strán nemá vplyv na právo dotknutej zmluvnej strany domáhať sa náhrady škody vzniknutej jej porušením zmluvnej povinnosti druhou zmluvnou stranou.

Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný vyzval žalobcu na predloženie stavebného povolenia v čase, kedy mu ako stavebníkovi bolo známe, že plynie lehota určená stavebným úradom na doplnenie dokladov pre vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby, pričom časť dokladov mal doložiť aj žalovaný a v čase, kedy vedel o tom, že ako objednávateľ nemá možnosť plniť povinnosti zo zmluvy o dielo, pretože sa u neho zmenili podmienky financovania so zásadným dopadom na zmluvu o dielo uzavretú so žalobcom. Preto sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že úkony, ktorými žalovaný vyzýval žalobcu na plnenie povinností zo zmluvy o dielo boli len formálne a smerovali k ukončeniu zmluvného vzťahu z príčin, ktoré by mohol pričítať druhej zmluvnej strane. Takýto výkon práva aj keď by bol formálne v súlade so zákonom je podľa odvolacieho súdu v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, a preto podľa § 265 Obchodného zákonníka nepožíva právnu ochranu. Odstúpenie od zmluvy žalovaným je v rozpore s ustanoveniami Obchodného zákonníka a je prejavom protiprávneho konania žalovaného, pretože neplatným odstúpením zo dňa 12. 08. 1996 ukončil zmluvu o dielo.

Vzhľadom na to, že žalobca v konaní preukázal splnenie zákonných predpokladov zodpovednosti za škodu, t. j. protiprávny úkon zo strany žalovaného, vyčíslil škodu, ktorá mu vznikla práve neplatným odstúpením žalovaného od zmluvy, teda preukázal aj príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody, súd prvého stupňa podľa odvolacieho súdu rozhodol správne, keď vyslovil medzitémnym rozsudkom, že je daný nárok žalobcu na náhradu škody, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa.

V závere odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že na podanie žalovaného z 25. 06. 2012, ktorým boli rozšírené odvolacie dôvody neprihliadol, nakoľko bolo podané po uplynutí 15-dňovej lehoty na podanie odvolania (§ 205 ods. 3 O. s. p.). Zároveň odvolací súd zdôraznil, že o žalovaným vnesenej námietke premlčania rozhodne súd prvého stupňa v ďalšom konaní, keďže predmetom odvolacieho konania bolo len rozhodnutie o základe uplatneného nároku.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie odôvodnené v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p., § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O. s. p. Žalovaný sa nestotožnil s názorom odvolacieho súdu, že svojím podaním z 25. 06. 2012 rozširoval odvolacie dôvody. Z toho dôvodu nebol dôvod na to, aby odvolací súd neprihliadal na vyjadrenie žalovaného zo dňa 25. 06. 2012, čím sa žalovanému postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Žalovaný dodal, že nerozširoval odvolacie dôvody, keďže neuviedol žiadny iný odvolací dôvod z taxatívne uvedených dôvodov v ust. § 205 ods. 2 O. s. p.

Žalovaný v dovolaní poukázal na to, že žalobca predmetné odstúpenie od zmluvy ani po jeho doručení ani v priebehu celého súdneho konania nijakým spôsobom fakticky ani právne nespochybňoval, čím podľa žalovaného konkludentne žalobca potvrdil jeho dôvodnosť a oprávnenosť a najmä potvrdil existenciu podstatného porušenia zmluvných povinností z jeho strany. Preto pokiaľ žalobca akceptoval odstúpenie od zmluvy zo strany žalovaného pre podstatné porušenie jeho zmluvných povinností, nemôže sa domáhať náhrady škody od žalovaného, ktorý odstúpil od zmluvy práve pre porušenie jeho zmluvných povinností. V tejto súvislosti žalovaný zdôraznil, že podaním zo dňa 12. 08. 1996 žalovaný odstúpil od zmluvy o dielo uzavretej účastníkmi konania dňa 25. 05. 1995 z dôvodu podstatného porušenia povinnosti žalobcu. Následne sa na súde domáhal zaplatenia sumy 500 000 Sk s príslušenstvom z titulu nevrátenia peňažných prostriedkov žalovaným poskytnutých ako záloha na základe predmetnej zmluvy o dielo. Až po podaní žaloby o vrátenie poskytnutej zálohy si žalobca vzájomným návrhom uplatnil nárok na náhradu škody, ktorá mu mala byť spôsobená porušením povinnosti žalovaného. Podľa žalovaného súd bez podania žaloby o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy a bez toho, aby žalobca namietal neplatnosť odstúpenia odvíjal svoj nárok na náhradu škody z neplatného odstúpenia od zmluvy, vyhlásil neplatnosť odstúpenia od zmluvy. Žalovaný poukázal na § 40a Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vyslovenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu nastáva na návrh účastníka a vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Podľa žalovaného, žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že by sa domáhal od žalovaného splnenia tých jeho zmluvných povinností, ktoré mal tento zo zmluvy porušiť a nebolo preukázané porušenie žiadnej právnej povinnosti, ktoré by zakladalo nárok na náhradu škody. Rovnako sa žalobca nikdy a nijakým spôsobom nedomáhal, aby mu žalobca umožnil realizovať plnenie jeho povinností zo zmluvy o dielo, najmä povinnosť zhotoviť dohodnuté dielo, čo podľa žalovaného preukazuje nedôvodnosť žaloby a zakladá dôvod na jej zamietnutie. Žalovaný dodal, že sa nestotožňuje ani s názorom súdu prvého

stupňa, podľa ktorého bolo odstúpenie od zmluvy dané predčasne. Odstúpenie od zmluvy bolo zo strany žalovaného dané až vyše mesiaca po uplynutí lehoty, na ktorú bolo stavebné konanie prerušené a po tom, čo žalobcu na splnenie jeho povinností vyzval a tento svoje povinnosti nespĺnil.

Odňatie možnosti konať pred súdom žalovaný vidí aj v nedostatočnom (resp. žiadnom) odôvodnení napadnutého rozsudku vo vzťahu k odôvodnenej námietke premlčania. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 393/08 a na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva s tým, že podľa nálezu Ústavného súdu SR z 11. decembra 2007 sp. zn. II. ÚS 102/07-37 je posúdenie námietky premlčania vznesenej účastníkom občianskeho súdneho konania v súdnom konaní obranou, ktorá má pre vec podstatný význam a s ktorou je všeobecný súd povinný sa vysporiadať v odôvodnení svojho rozhodnutia. Žalovaný má za to, že krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia s jeho námietkou premlčania žiadnym spôsobom nevysporiadal s dôrazom na skutočnosť, že nenamietal premlčanie len časti žalobcom uplatneného nároku, ale celého nároku, nakoľko nárok na náhradu škody žalobca neodvija z neplatného odstúpenia od zmluvy, ale z dôvodu údajného porušenia povinnosti žalovaným, ktoré malo nastať ešte pred odstúpením od zmluvy, t. j. aj premlčacia lehota začala plynúť skôr ako 12. 08. 1996. Žalovaný uviedol, že vzniesť námietku premlčania je možné kedykoľvek v priebehu konania až do jeho právoplatného skončenia, teda aj v odvolacom konaní, pričom námietku premlčania uplatnenú až v odvolacom konaní nemožno považovať za novú skutočnosť v zmysle ust. § 205a O. s. p. (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 30. 11. 2005 sp. zn. 33Odo/631/2004). Rovnaký názor je zaujatý aj v uznesení Najvyššieho súdu SR z 13. 10. 2009 sp. zn. 5Cdo/120/2009 s tým, že otázkou premlčania uplatneného nároku sa súd musí zaoberať na základe námietky vždy ako primárnou otázkou a až následne meritórne posudzovať nárok uplatnený žalobcom (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27. 08. 2008 sp. zn. 1MObdo/1/2007). Uvedené podľa žalovaného platí aj pri nárokoch na náhradu škody, čo potvrdzuje rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. 10. 2008 sp. zn. 4Cdo/237/2007.

V dovolaní žalovaný ďalej poukázal na to, že odvolací súd sa v konaní nezaoberal ani s námietkou nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu, ktorú vzniesol žalovaný na pojednávaní dňa 19. 05. 2012 a taktiež vo vyjadrení žalovaného zo dňa 25. 06. 2012. Nakoľko žalobca uzatváral zmluvu o dielo ako fyzická osoba - podnikateľ a aj vzájomný návrh na náhradu škody podával ako fyzická osoba - podnikateľ, podľa názoru žalovaného mal súd v zmysle

ust. § 103 a 107 ods. 1 O. s. p. prihliadať na skutočnosť, že živnostenské oprávnenie žalobcovi zaniklo dňa 25. 02. 2012. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na uznesenie Krajského súdu v K. z 21. 12. 2001 sp. zn. 6K 206/01, ktorým návrh navrhovateľa - dlžníka: I. o vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka pre nedostatok majetku zamietol. Žalovaný má za to, že súd prvého stupňa ani odvolací súd sa vo svojich rozsudkoch s uplatnenou námietkou nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu vôbec nezaoberali, z ktorého dôvodu považuje žalovaný medzitýmny rozsudok súdu prvého stupňa za nedostatočné odôvodnený a tým aj za nepreskúmateľný. Žalovaný je toho názoru, že aktívnu legitímáciu žalobcu by vedel preukázať návrhom na vyhlásenie konkurzu, ale keďže žalovaný nie je oprávneným nahliadnuť do konkurzného spisu žiadal odvolací súd, aby si za účelom preukázania aktívnej legitímácie žalobcu vyžiadal predmetný konkurzný spis v právnej veci vedenej pod sp. zn. 6K 206/01, čo však krajsky súd neurobil.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, žalovaný navrhuje, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozsudok súdu prvého stupňa sa mení tak, že žaloba sa zamietá a žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania. Alternatívne žalovaný navrhuje, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu žalovaného uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku Krajského súdu Košice. Podľa žalobcu, žalovaný nebol v súlade so zákonom oprávnený rozširovať odvolacie dôvody, keďže podanie bolo podané po uplynutí 15-dňovej lehoty na podanie odvolania. Preto sa odvolací súd celkom oprávnene v rozhodnutí nevysporiadával so skutočnosťami nedostatku aktívnej vecnej legitímácie a námietky premlčania, ktoré v pôvodnom odvolaní žalovaný vôbec nespomenul. Bez ohľadu na túto skutočnosť žalobca konštatoval, že ako námietka premlčania tak i námietka nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na jeho strane sú nepodložené, neodrážajú skutkový ani právny stav prejednávaného sporu a sú žalovaným prezentované účelovo pre ďalšie preťahovanie súdneho konania.

Podľa žalobcu námietka premlčania by v každom prípade musela byť súdom zamietnutá, keďže žalobný nárok bol uplatnený dňa 10. 08. 2000 vzájomným návrhom žalobcu v rámci pôvodného konania vedeného pred Okresným súdom Košice II. sp. zn. 35Cb/26/98, pričom vznik škody je datovaný ku dňu 12. 08. 1996, teda v rámci zákonnej

štvorročnej premlčacej doby s tým, že žalovaný nesprávne uzatvára, že okamih vzniku škody je potrebné datovať k momentu porušenia zmluvnej povinnosti z jeho strany. Táto celkom nesprávna interpretácia zákona podľa žalobcu opomína základnú skutočnosť, že odstúpenie žalovaného od zmluvy nebolo uskutočnené ako skonštatovali v prebiehajúcom konaní súdy na základe zákonných ani zmluvných dôvodov a ako také bolo realizované neoprávnené. Preto nemožno odstúpenie od zmluvy definovať ako zákonné využitie práva účastníka zmluvného vzťahu, ale práve ako protiprávny úkon, ktorý zakladá druhej strane nárok na náhradu škody.

Vo vyjadrení k podanému dovolaniu žalobca ďalej uviedol, že na aktívnu vecnú legitimitáciu pokiaľ ide o náhradu škody nemá vplyv ukončenie podnikateľskej činnosti.

Vzhľadom na uvedené je žalobca presvedčený, že nie je daný žiaden dôvod pre označenie napadnutého rozsudku ako nedostatočne odôvodneného a nepreskúmateľného, nakoľko odvolací súd v potrebnom rozsahu vysvetlil prečo sa s námietkou premlčania a aktívnej vecnej legitimitácie v konaní nezaoberal. Preto žalobca žiada, aby dovolací súd potvrdil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu ako vecne a skutkovo správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O. s. p. skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovolanie účastníka konania upravené v tretej hlave štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých to pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V preskúmvanej veci dovolateľ napadol dovolaním rozhodnutie odvolacieho súdu vydané vo forme rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O. s. p.

V zmysle ust. § 238 O. s. p. dovolanie je tiež proti rozhodnutiu vydanému v procesnej forme rozsudku prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.) alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Nakoľko v prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil ani nejde o potvrdzujúci rozsudok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky) je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovaného z § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. nemožno vyvodiť.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O. s. p. možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., odvolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda, či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O. s. p. ako

dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných vád.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalovaného preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Z vymenovaných procesných vád je v dovolaní výslovne namietaná vada konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., t. j., že účastníkovi konania – žalovanému sa postupom súdu odňala možnosť pred ním konať.

Naplnenie tejto vady žalovaný vyvodzuje z nedostatočného (resp. žiadneho) odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania. Žalovaný namieta, že krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia s jeho námietkou premlčania žiadnym spôsobom nevysporiadal s dôrazom na skutočnosť, že nenamietal premlčanie len časti žalobcom uplatneného nároku, ale celého nároku.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Napríklad môže ísť o právo podať, predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide aj vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími

všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Podľa ustálenej judikatúry o postup odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež v prípade rozhodnutia, ktorého odôvodnenie nespĺňa zákonné náležitosti.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak, ale ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Dovolací súd v nadväznosti na uvedené zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07).

Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je rámcovo upravená § 157 ods. 2 O. s. p. , podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a výstižne vyloží, ktoré skutočnosti má za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdu, pričom odôvodnenie je zároveň aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvôľou súdnej moci. Odôvodnenie rozsudku by malo účastníkom konania dovoliť posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej.

Ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Avšak aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí účastníkov konania jednoznačne presvedčiť o správnosti záverov súdu a rovnako v prípade kontroly správnosti rozhodnutia musí odôvodnenie rozsudku slúžiť na objasnenie dôvodov konkrétneho rozhodnutia súdu.

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že žalovaný v konaní okrem iného vzniesol námietku premlčania nielen časti, ale celého žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody.

Dovolací súd zdôrazňuje, že s otázkou premlčania uplatneného nároku sa súd musí zaoberať na základe námietky vždy ako primárnou otázkou a až následne meritórne posudzovať nárok uplatnený žalobcom (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27. 08. 2008 sp. zn. 1MObdo/1/2007). Totiž pokiaľ by právo na náhradu škody mohlo byť premlčané, súd žalobu zamietne aj v prípadoch, v ktorých ešte nie je preukázaná zodpovednosť za škodu alebo výška

škody. Preukazovanie jednotlivých predpokladov zodpovednosti a najmä výšky škody by za týchto okolností bolo totiž z hľadiska procesnej ekonómie nehospodárne (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. 10. 2008 sp. zn. 4Cdo/237/2007).

Odvolačný súd v napadnutom rozhodnutí po konštatovaní, že základ nároku na náhradu škody je daný, uviedol, že pokiaľ žalovaný namietal premlčanie časti žalobcom uplatneného nároku, s výškou škody vrátane vznesenej námietky premlčania sa vyporiada súd prvého stupňa v ďalšom konaní, keďže predmetom tohto konania bolo len rozhodnutie o základe uplatneného nároku.

Vychádzajúc z ustálenej judikatúry súdov je takýto záver odvolacieho súdu k žalovaným vznesenej námietke premlčania uplatneného nároku žalobcu arbitrárny, zjavne ústavne prijateľným spôsobom neodôvodnený ako i bez posúdenia námietky premlčania, čo do základu nároku, predčasný.

V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 44/2011, podľa ktorého nestačí, aby všeobecný súd na argument účastníka konania iba formálne zareagoval, ale musí sa s ním vyrovnáť dostatočne a v prípade, ak tento argument odmietne, musí dostatočným spôsobom uviesť prečo ho považuje za nesprávny, t. j. musí ho vyvrátiť.

Z uvedených dôvodov nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu považovať za také, ktoré zodpovedá požiadavke plnej realizácie základného práva účastníka na spravodlivý proces.

Týmto postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, resp. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s § 157 ods. 2 O. s. p. a tým aj k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je nielen dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania, ale zároveň je tiež okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom takouto procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

Dovolací súd preto rozhodol o zrušení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 veta prvá O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní, v ktorom je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243d ods. 1 veta druhá O. s. p.) sa odvolací súd vysporiada s vytknutými vadami v intenciách dovolacieho súdu, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave, 30. apríla 2014

JUDr. Beáta Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Ingrid Habánová